

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА

БЕОГРАД

Изабрани у Комисију за оцену магистарског рада, који је под насловом ***ЖИВОТ И ДЕЛАТНОСТ АРСЕНИЈА IV ЈОВАНОВИЋА У ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ (1714-1737) И ХАБЗБУРШКОЈ МОНАРХИЈИ (1738-1748)***, поднела Наташа Т. Перовић, студент - постдипломац на групи за историју (индекс бр. 2005-/2 ИС), имамо част да поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

Наташа Т. Перовић је у свом магистарском раду истраживала и обрадила живот и делатност Арсенија IV Јовановића, који је био једна од најзначајнијих личности новије српске историје. Рођен је у Трговишту у Старом Влаху крајем XVII века и врло млад постао је архијереј – прво рашки митрополит, а потом архиепископ пећки и патријарх српски. И као митрополит и као патријарх значајно је допринео сређивању прилика у Српској патријаршији, која је у претходним аустро-турским ратовима (1683-1699. и 1716-1718) доживела тешка разарања и трпела последице због сужавања јурисдикционог подручја, демографских промена и осиромашења српског становништва. Због тога је тешко подносила фискалне обавезе према држави. Захваљујући способностима и умешном ревновању Арсенија Јовановића, али и великом труду који је улагао у прикупљање *царске мирије*, време његовог старешинства (1724-1727) било је последњи период стабилности Српске патријаршије. Нови аустро-турски рат (1737-1739), током кога је био принуђен да пређе у Хабзбуршку монархију, поништио је у великој мери све што је он пре тога постигао, па је Српска патријаршија утонула у дубоку кризу, која је довела до њеног укидања. Са друге стране, преласком у крајеве под хабзбуршком влашћу, битно је допринео сређивању прилика у Карловачкој митрополији, успео да добије нову потврду српских привилегија, чије је важење било доведено у питање прописима цара Карла VI из 1727. и 1735. године. Испословао је и потврду поседовних права сремских манастира и решио проблем великих дугова својих претходника, због којих су државне власти пред

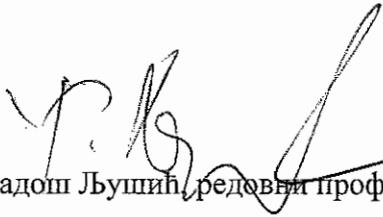
крај живота митрополита Вићентија Јовановића увеле контролу прихода и расхода Карловачко-београдске митрополије.

Магистарски рад Наташе Т. Перовић има укупно 229 страна и подељен је на неколико тематских целина, чији наслови, сами по себи, указују на проблеме који су у њима обрађени: **Рођење, породица и замонашење** (стр. 9-20), **Рашки митрополит** (стр. 21-33), **На патријаршијском престољу у Пећи, 1727-1737.** (стр. 34-82), **Преломне године, 1737-1739.** (стр. 83-144), **Старешина Карловачке митрополије** (стр. 145-206). Поред тога има краћи увод (стр.1-8), закључак (стр. 207-213), попис коришћених извора и литературе (стр. 214-229), као и неколико вредних прилога – 3 табеле, 2 графикона и једну карту: *Зграде и посед Карловачке митрополије у Карловцима 1747. године.* Она је израђена на основу катастарског плана из исте године и омогућава потпуни увид у ширење митрополијског поседа у средњу Карловаца за време Арсенија Јовановића, чиме је одређен урбанистички развој овог насеља.

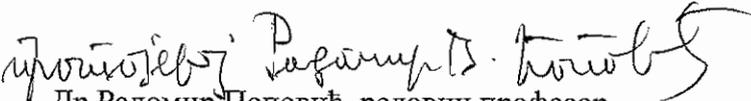
У првој и другој тематској целини Наташа Т. Перовић је критички преиспитала изворе и понудила уверљиво решење питања времена његовог рођења, поствљања на чело Рашке митрополије и избора за патријарха и реконструисала територијални развој Рашке митрополије у коју су укључене Будимљанска и Петровска епископија. У тематској целини *На патријаршијском престољу у Пећи (1727-1737)* Наташа Т. Перовић је истражила начин прикупљања и структуру патријархових прихода, његову делатност на учвршћивању српске црквене организације, дефинисала патријархова јурисдикциона подручја и анализирала његова права и обавезе. У четвртој целини коју је насловила *Преломне године*, обрадила је улогу Арсенија Јовановића у ратним збивањима 1737-1739. године, његово постављање за привременог старешину Срба на простору Хабзбуршке монархије, али и сеобе српског становништва током рата, јер се оне у традицији везују за патријархову личност. Последња целина посвећена је његовим напорима да га државне власти признају за духовног старешину Срба у Хабзбуршкој монархији као и да потврде поседу сремских манастира и народне привилегије без ограничавајућих одредби. Поред тога, анализирала је његове покушаје да успостави нарушено јединство јерахије у Карловачкој митрополији и делатност на ублажавању могућих лоших поседица подређивања Срема, Славоније и територија Потиске и Поморишке крајине у угарски управни систем. У посебним поглављима унутар ове целине обрадила је његову делатност на изградњи митрополитског двора у Карловцима и проблеме са којима се суочавао до краја живота. Кандидат се није ограничио само на приказивање делатности Арсенија Јовановића, већ је у свој рад унео низ података, већином из патријархових личних забележака и преписке, која је приказивала његову личност.

За писање свог магистарског рада Наташа Т. Перовић је, поред објављених извора и релевантне литературе, користила и необјављена документа, која је пронашла у фондовима Архива САНУ у Београду, Архива САНУ у Сремским Карловцима, Музеја Српске православне цркве у Београду (Оставина Радослава Грујића) и рукописних збирки Патријаршијске и Универзитетске библиотеке у Београду. Захваљујући томе што је умешно користила и критички суочавала изворе, осветлила је једно слабо истражено поглавље наше прошлости. Овим радом она је, уједно, показала да уме да користи изворе на страним језицима и да је овладала методологијом историског истраживања и писања захтевнијих текстова. Имајући у виду све речено предлажемо да кандидат приступи усменој одбрани.

У Београду, 29. мај 2013.

Др Радос Јљубић, редовни професор
Филозофског факултета у Београду

Др Радомир Поповић, редовни професор
Богословског факултета у Београду

Др Војин С. Дабић, ванредни професор
Филозофског факултета у Београду,
ментор